

Гончаренко О.О., Дземішкевич І.О.

ЗАВДАННЯ ТА ФУНКЦІЇ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ: МОДИФІКАЦІЯ ПІД ВПЛИВОМ ПОТРЕБ УПРАВЛІННЯ НЕБАНКІВСЬКИМИ ФІНАНСОВО-КРЕДИТНИМИ УСТАНОВАМИ

У статті проведено дослідження ролі та місця завдань та функцій бухгалтерського обліку в системі управління небанківськими фінансово-кредитними установами. Розроблено модель взаємозв'язку мети, завдань та функцій бухгалтерського обліку на основі теорії науково-дослідних програм І. Лакатоса. За результатами комплексного аналізу складу та змістовного наповнення завдань та функцій бухгалтерського обліку виділено основні та додаткові їх компоненти. Визначено, що діалектична єдність теоретичного та емпіричного рівнів пізнання бухгалтерського обліку у небанківських фінансово-кредитних установах реалізується шляхом модифікації завдань і функцій, яка проявляється у послабленні одних та посиленні ролі інших, розширенні або звуженні їх змістовної наповненості. Акцентовано увагу на зростанні соціального значення бухгалтерського обліку.

Ключові слова: функції, завдання, бухгалтерський облік, небанківські фінансово-кредитні установи.

Постановка проблеми. Небанківські фінансово-кредитні установи відіграють дедалі більшу роль на ринку фінансових послуг (табл. 1). Але складна економічна ситуація змушує залучати приховані резерви та вживати активних дій у напрямі пошуку нових клієнтів та посилення власних позицій на ринку. В таких умовах господарювання управління фінансово-кредитними установами є головним важелем впливу на діяльність цих установ. Управління є невіддільним поняттям від бухгалтерського обліку, який забезпечує суб'єктів господарювання необхідною інформацією для прийняття відповідних управлінських рішень. Для визначення місця бухгалтерського обліку в системі управління небанківськими фінансово-кредитними установами найкраще застосовувати функціональний підхід, який забезпечує вивчення системи зі сторони її функцій та абстрагування від її внутрішніх складових, які зазвичай характеризуються багатоаспектністю та різноманітністю сутнісних проявів.

Однак функції як складова теоретичного рівня пізнання мають нерозривний та внутрішньо обумовлений зв'язок з метою та завданнями бухгалтерського обліку, а на емпіричному рівні пізнання піддаються модифікації під впливом специфіки сфери діяльності суб'єктів господарювання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Проблемам дослідження мети, завдань та функцій бухгалтерського обліку присвячені праці таких вчених як: Ф.Ф. Бутинець, С.Ф. Голов, Г.Г. Кірейцев, М.Д. Корінько, Н.М. Малуґа, М.С. Пушкар, В.М. Жук, В.В. Сопко, Л.К. Сук, Н.М. Ткаченко, В.Г. Швець, Я.В. Соколов та інші. Згадані вчені здійснили значний вклад в дослідження розвитку теоретичних засад бухгалтерського обліку, проте питання проявів впливу особливостей діяльності небанківських фінансово-кредитних установ на них потребує додаткового дослідження.

Формулювання цілей статті. Метою статті є дослідження діалектичної єдності мети, завдань та функцій бухгалтерського обліку, а також окреслення модифікації визначених компонентів у системі управління небанківськими фінансово-кредитними установами.

Опис основних результатів дослідження.

Діяльність небанківських фінансово-кредитних установ, як і будь-яка інша господарська діяльність, потребує ефективної системи управління. Побудова такої системи базується на створенні кожного з її структурних елементів, які перебувають у постійній взаємодії один з одним, забезпечуючи виконання функцій всієї системи. Управління ж являє собою процес свідомого впливу людини на різні об'єкти та операції, що відбуваються в навколишньому середовищі, та осіб, які пов'язані з ними, з метою надання процесам визначеної спрямованості та отримання бажаних результатів [3].

© Гончаренко Олена Олексіївна, к.е.н., доцент, проф. кафедри обліку і оподаткування Черкаського навчально-наукового інституту ДВНЗ «Університет банківської справи», м. Черкаси, тел.: +380677598997, e-mail: goncharenkoelena77@gmail.com

Дземішкевич Ігор Олександрович, ст викладач кафедри обліку і оподаткування Черкаського навчально-наукового інституту ДВНЗ «Університет банківської справи», м. Черкаси, тел.: +380985336771, e-mail: dzemishkevich@gmail.com

Таблиця 1

**Показники діяльності фінансово-кредитних установ України
2013-1 півріччя 2017 р.**

Показники	Роки				
	2013 р.	2014 р.	2015 р.	2016 р.	1 півріччя 2017 р.
Активи банків, млн. грн.	1278095	1316852	1254385	1275943	1237924
Активи НФКУ, млн. грн.	56482,3	75085,9	100107,9	113131,5	139405,4
кредитні спілки	2598,8	2338,7	2064,3	2193,1	2154,0
фінансові компанії	39781,2	51264,8	71120,0	78658,6	102003,7
юридичні особи публічного права	4445,9	7111,9	7263,3	7561,4	7446,6
інші кредитні установи	8137,8	12660,2	17441,7	21483,8	24503,0
ломбарди	1518,6	1710,3	2218,6	3234,6	3298,1
Співвідношення активів НФКУ до активів банків, %	4,42	5,70	7,98	8,87	8,88

* Складено на основі [1-2]

Важливою якісною характеристикою управління є процесуальність, оскільки вона є серією безперервних взаємопов'язаних дій,

кожна з яких, в свою чергу, також є процесом - такі дії є функціями управління.

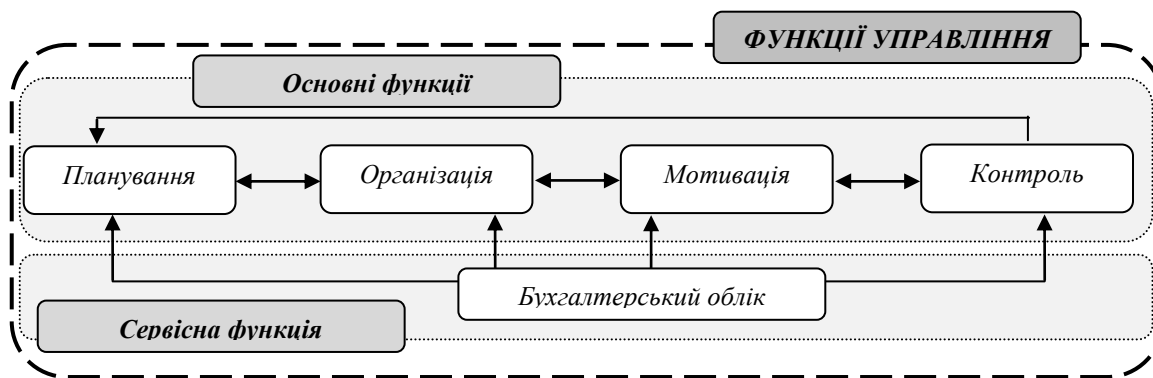

Рис. 1. Функції управління*

* Розроблено авторами

Проведене дослідження дало змогу констатувати з одного боку, різноманітність і значну кількість функцій управління, а з іншого, відсутність єдиного підходу до їх визначення: більшість науковців намагаються виділити власні, додаткові функції або ж трансформувати їх назву.

Згрупувавши існуючі підходи до визначення функцій управління на основі їх суттєвості та поширеності, нами відображено зв'язок між функціями управління, який забезпечується за допомогою бухгалтерського обліку (рис. 1). З одного боку, бухгалтерський облік забезпечує реалізацію функцій управління через встановлення інформаційних потоків між функціями та надання необхідної інформації суб'єктам управління, а з іншої сторони, є частиною кожної з функцій управління, тобто актуалізується під час реалізації самої функції.

Бухгалтерський облік, будучи невід'ємною складовою управління, реалізує свій вплив на даний процес через низку власних функцій, пізнання яких є необхідною передумовою усвідомлення його призначення та ролі як засобу управління процесами відтворення [4].

В економічній енциклопедії поняття «функція» (лат. Function – виконання, здійснення) в частині ролі явища в певному процесі трактується як роль певного економічного або соціального інституту, їх призначення; обов'язки окремого суб'єкта або групи суб'єктів, коло їх діяльності [5].

На нашу думку сутність бухгалтерського обліку та його обґрунтування можливо і необхідно здійснювати лише виходячи з мети, для досягнення якої він створений. Сучасні визначення мети бухгалтерського обліку і звітності (як узагальнюючого етапу бухгалтерського обліку) інколи деталізуються

залежно від користувачів (табл. 1), але в користувачів відповідно до їх потреб в загальному зберігають спільну основу – інформації. забезпечення корисною інформацією

Таблиця 1

Мета бухгалтерського обліку

Джерело	Визначення
Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [6]	Метою ведення бухгалтерського обліку і складання фінансової звітності є надання користувачам для прийняття рішень повної, правдивої та неупередженої інформації про фінансове становище, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства
SFAC 1 «Цілі підготовки фінансової звітності комерційних підприємств» [7]	Фінансова звітність ... має на меті надавати інформацію, яка є корисною для прийняття бізнес та економічних рішень
Концептуальна основа фінансової звітності [8]	Мета фінансової звітності - надати фінансову інформацію про суб'єкт господарювання, що звітує, яка є корисною для нинішніх та потенційних інвесторів, позикодавців та інших кредиторів у прийнятті рішень про надання ресурсів цьому суб'єктові господарювання.
МСБО 1 «Подання фінансової звітності» (IAS 1) [9]	Метою фінансової звітності є надання інформації про фінансовий стан, фінансові результати діяльності та грошові потоки суб'єкта господарювання, яка є корисною для широкого кола користувачів при прийнятті ними економічних рішень.

Якщо мета – це те, до чого прагне суб'єкт, чого він хоче досягти, то завдання – це визначений, запланований до виконання обсяг роботи. Відповідно між метою та завданнями бухгалтерського обліку є прямий зв'язок – завдання ставляться та виконуються виключно для досягнення мети, тобто вони деталізують мету розкладаючи її на простіші елементи. Але в той же час, досить часто, завдання можуть виходити за рамки мети, не змінюючи при цьому свого цільового призначення.

Цікавим є підхід Н.М. Малюги до визначення завдань бухгалтерського обліку на теоретичному рівні: обґрунтування теоретичних аспектів бухгалтерського обліку; встановлення загальних методологічних основ організації

бухгалтерського обліку в Україні; розробка та удосконалення нормативних документів; розробка системи облікових показників господарської діяльності та постійне її удосконалення; напрацювання сучасних технічних прийомів і форм ведення бухгалтерського обліку. Що ж до завдань бухгалтерського обліку на емпіричному рівні, професор стверджує, що на кожному з етапів розвитку бухгалтерського обліку вони визначаються власником суб'єкта господарювання, тобто напряму залежать від системи управління [11]. Інші підходи науковців до визначення завдань бухгалтерського обліку систематизовано у табл. 2.

Таблиця 2

Підходи науковців до визначення завдань бухгалтерського обліку

Автор	Завдання бухгалтерського обліку
1	2
Ткаченко Н.М. [12]	забезпечення наявності первинної документації; забезпечення повного відображення всіх витрат; побудова обліку на кожному підприємстві; ведення обліку кожного виду господарських коштів.
Хомяка Р.Л. [13]	збирання, оброблення та відображення первинних даних про господарську діяльність; систематизація, групування та зведення даних з метою одержання підсумкової інформації про фінансово-господарські операції підприємства; забезпечення достовірною і своєчасною інформацією внутрішніх і зовнішніх користувачів облікової інформації про господарські процеси і явища, що здійснюються на підприємстві, та про наявність і стан майна підприємства та його джерел; формування інформаційної бази для планування, стимулювання, організації, регулювання, аналізу і контролю фінансово-господарської діяльності підприємства.
Бутинець Ф.Ф. [14]	забезпечення збереження майна власника; надання інформації для управління господарською діяльністю; забезпечення можливості об'єктивно та своєчасно бачити фінансові результати від діяльності в розрізі структурних підрозділів чи за кожним контрактом окремо.

1	2
Нашкерська Г.В. [15]	виявлення, вимірювання, реєстрація, систематизація та нагромадження інформації про діяльність підприємства; забезпечення зовнішніх та внутрішніх користувачів достовірною та своєчасною інформацією про дії та події, що відбулися на підприємстві, наявність і стан активів, зобов'язань та капіталу; оцінка ефективності діяльності підприємства; відображення прав і вимог суб'єктів господарювання та їх зміни; подання усієї наведеної інформації у грошовому вимірнику
Загородній А.Г., Партин Г.О. [16]	здійснення безперервного суцільного, взаємопов'язаного й документального спостереження за економічними процесами та явищами на підприємстві; забезпечення достовірною і своєчасною інформацією про господарські процеси і явища, що здійснювалися на підприємстві, про наявність і стан господарських засобів та їх джерел внутрішніх і зовнішніх користувачів облікової інформації; формування інформаційної бази для планування, стимулювання, організації, регулювання, аналізу і контролю господарської діяльності підприємства
Соколов Я.В. [10]	забезпечення збереження майна компанії; контроль здійснення ефективного управління підприємством; квантифікація фінансових результатів, яка передбачає виявлення економічних і юридичних наслідків господарських операцій; перерозподіл ресурсів в народному господарстві.

Найбільш ґрунтовно і систематизовано виокремили завдання бухгалтерського обліку Е.С. Хендріксен та М.Ф. Ван-Бреда: забезпечення збереження майна власників; надання інформації для забезпечення ефективного управління підприємством; квантифікація (обчислення) фінансових результатів; перерозподіл ресурсів у галузях економіки [17].

Варто усвідомлювати, що даний перелік завдань, які ставляться суб'єктами управління перед бухгалтерським обліком, не є вичерпним. Керівництво кожного суб'єкта господарювання деталізує та уточнює ці завдання залежно від індивідуальних особливостей господарюючої одиниці та пріоритетів її функціонування.

В свою чергу поняття, «мета» та «завдання» є взаємопов'язаними із поняттям «функція», яка є формою їх виявлення, тобто виражає призначення і роль тих дій, які виконуються у процесі виконання завдань.

За результатами дослідження встановлено відсутність єдності між поглядами вчених щодо складу, кількості та практичної реалізації функцій бухгалтерського обліку (табл. 3), що породжує дискусійність зазначеного питання.

Як стверджує професор В.М. Жук: «Класичною» вітчизняною наукою бухгалтерського обліку йому відводяться наступні ролі: інформаційна, контрольна й аналітична» [30]. Саме ці функції розкривають сутність бухгалтерського обліку як сервісної функції управління. Однак проведений аналіз (див. табл. 3) засвідчує тенденцію до виокремлення додаткових функцій бухгалтерського обліку, які деталізують та

доповнюють грані процесу управління: оцінювальна, зворотного зв'язку, управління, виховна, соціальна, слідоутворююча, захисна, регулююча, прогностична, мотивуюча.

Завдання та функції бухгалтерського обліку, залежно від таких факторів, як сфера діяльності підприємства, ринкові умови господарювання, система оподаткування, загальна економічна ситуація можуть модифікуватись, тобто може відбуватись зміщення акцентів щодо актуальності того чи іншого завдання чи функції, посилення або послаблення їх значення, деталізація з врахування особливостей функціонування галузі.

Механізм впливу зазначених факторів на мету, завдання та функції бухгалтерського обліку можна представити шляхом екстраполяції теорії науково-дослідних програм І. Лакатоса: найбільш стійким до змін компонентом бухгалтерського обліку, тобто «жорстким ядром», є мета; завдання та функції, деталізуючи та пояснюючи мету, а також забезпечуючи її реалізацію виступають «захисним поясом». Під впливом різноманітних факторів, які були зазначені вище, «захисний пояс» деформується, тобто пристосовується до умов середовища. В залежності від сили впливу факторів, може деформуватися як зовнішнє коло «захисного поясу» (функції бухгалтерського обліку), так і внутрішнє (завдання бухгалтерського обліку). «Жорстке ядро» не передбачає деформації внаслідок впливу факторів змін. Однак у випадку докорінної зміни економіки існуюче ядро руйнується, внаслідок чого утворюється нове, тобто змінюється мета бухгалтерського обліку.

Функції бухгалтерського обліку

Функції бухгалтерського обліку	Автор													
	Ф.Ф.Бутинець, О.П.Войланович, І.Л.Томашевська [18]	В.І.Бачинський, П.О.Куцик, Л.Г.Медвідь, Т.В.Попітїч [19]	С.М.Гольцова, І.Й.Плікус [20]	В.С.Білоусько, М.І.Беленкова [21]	Л.К.Сук, П.Л.Сук [22]	О.В.Лишилєнко [23]	Л.Г.Ловїнська, Л.В.Жилкіна, О.М.Голенко [24]	І.Б.Садовська, Т.В.Божидарнік, К.Є.Нагірська [25]	В.С.Лєнь, В.В.Гливленко [26]	В.В.Сопко, О.В.Бойко [27]	В.Г.Швєць [28]	М.М.Коцулатрий, Ф.Ф.Бутинець [29]	Н.М.Малюга [11]	Г.Г.Кірейцев [4]
Інформаційна	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Контрольна	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Аналітична	+	+	+					+	+	+	+	+	+	
Оцінювальна		+						+		+	+			
Зворотного зв'язку		+										+		
Управління				+	+		+							
Виховна				+										
Соціальна							+					+	+	
Слідоутворююча												+		
Захисна												+	+	+
Регулююча													+	+
Прогностична													+	+
Мотивуюча													+	+

Прикладом впливу факторів змін на «захисний пояс» є послаблення контрольної функції бухгалтерського обліку, що пов'язано із недосконалістю ринкових механізмів в Україні, складною системою оподаткування та бюрократичною системою адміністрування податків і зборів.

Малюга Н.М. вбачає проблему послаблення контрольної функції бухгалтерського обліку у відсутності контролю облікових методик суб'єктів господарювання: «не всі ринкові механізми працюють на теренах нашої держави, а тому зміна політики Міністерства фінансів від «бухгалтер повинен» до «бухгалтер може» призвела до неможливості контролю облікових методик та недостовірності облікових даних» [11]. Ми не можемо погодитися з даним твердженням, оскільки можливість застосування професійного судження бухгалтера дозволяє більш точно, враховуючи всі аспекти об'єкта обліку, відобразити інформацію про нього у звітності. Відсутність єдиної та всеохоплюючої методики ведення обліку пояснюється процесами глобалізації, диверсифікацією бізнесу та, як наслідок, гармонізацією вітчизняного обліку з МСФЗ. Більш того, саме професійне судження забезпечує реалізацію принципу превалювання сутності над формою. Недостовірність облікових

даних, з нашої точки зору, спричинена більше бажанням власника мінімізувати податкове навантаження та реалізується за рахунок існування складної та часом суперечливої системи оподаткування, а також некоректним застосуванням множинності методик.

Незважаючи на послаблення контрольної функції бухгалтерського обліку, вона разом із інформаційною та аналітичною залишається загально визнаною функцією бухгалтерського обліку на емпіричному рівні. Але оскільки, бухгалтерський облік є не лише практичною діяльністю, а і наукою, то його функції мають бути конкретним вираженням його місця та ролі не лише в управлінні кожним підприємством чи установою, а й у ідентифікації бухгалтерського інституту в соціально-економічному просторі. Виникнення та розвиток додаткових функцій бухгалтерського обліку і є результатом існування такого виклику. Враховуючи це, В.М. Жук пропонує наукову гіпотезу розвитку функцій бухгалтерського обліку, що базується на діалектичній взаємодії функціональної затребуваності і функціональних можливостей бухгалтерського обліку. Блок управлінської функціональної затребуваності відповідає за практичний рівень бухгалтерського обліку, і відповідно задовольняється «класичними» функціями бухгалтерського обліку. Блок

інституційної функціональної затребуваності є представленням бухгалтерського обліку як науки та як соціально-економічного інституту [30]. Інформаційні потреби (запити) цього блоку задовольняються шляхом реалізації додаткових функцій бухгалтерського обліку.

Варто зазначити, що автор не конкретизує перелік функцій бухгалтерського обліку, що відповідають за інституційну функціональну затребуваність, а навпаки, зазначає, що їх кількість необмежена. Ми ж вважаємо, що на інституційному (науковому, або ж теоретичному) рівні бухгалтерський облік відіграє лише соціальну функцію, яка містить в собі незліченну кількість аспектів та проявів, які дуже часто ідентифікуються науковцями як окремі функції.

Соціальну функцію бухгалтерського обліку виокремлюють такі вчені як Н.М. Малюга, М.М. Коцупатрий, Ф.Ф. Бутинець, І.Б. Садовська, Т.В. Божидарнік, К.Є. Нагірська. Виникнення соціальної функції пов'язано з розвитком світової економіки загалом. Структурні зміни у економіці, що спостерігаються останнім часом, стимулюють трансформаційні процеси в управлінні, а відповідно і в бухгалтерському обліку. Сучасний

стан економіки можна охарактеризувати такими поняттями, як соціальна економіка, економіка сталого розвитку тощо. Відповідно бухгалтерський облік все більше враховує суспільні потреби, що змінюються в часі, а також приділяє увагу захисту інтересів членів суспільства. Однак розвиток бізнесу, збільшення його суб'єктів, поява нових форм господарювання, особливо таких, що виходять за межі національної економіки, зумовлюють втрату можливості забезпечення бухгалтерським обліком справедливості та соціального захисту. Саме завдяки соціальній функції бухгалтерського обліку достовірно відображаються факти незаконної господарської діяльності, що сприяє своєчасному реагуванню на них.

Як вже зазначалось, діалектична єдність теоретичного та емпіричного рівнів пізнання бухгалтерського обліку у небанківських фінансово-кредитних установах реалізується шляхом модифікації завдань і функцій (захисного поясу) при стабільності мети (жорсткого ядра). Модифікація складових «захисного поясу» бухгалтерського обліку проявляється в ступені та векторі зміни (послаблення, посилення) (табл. 5).

Таблиця 5

Модифікація завдань та функцій бухгалтерського обліку відповідно до особливостей діяльності небанківських фінансово-кредитних установ*

Завдання бухгалтерського обліку			Функції бухгалтерського обліку		
Назва	Зміни		Назва	Зміни	
	Вектор зміни	Сила зміни*		Вектор зміни	Сила зміни*
Забезпечення збереження майна власників	↓	**	Контрольна	↓	**
Квантифікація фінансових результатів	↓	***	Аналітична	↑	***
Надання інформації	↑	****	Інформаційна	↑	****
Перерозподіл ресурсів у галузях економіки	↑	***	Соціальна	↑	*****

* Відображається по шкалі від * до *****, де * - незначна зміна, ***** - максимальна зміна

* Розроблено автором

Модифіковані завдання бухгалтерського обліку небанківських фінансово-кредитних установ характеризуються наступною змістовною наповненістю:

– надання інформації користувачам є головним завданням бухгалтерського обліку у небанківських фінансово-кредитних установах, оскільки від рівня задоволення інформаційних потреб користувачів залежить попит на фінансові послуги цих установ;

– перерозподіл ресурсів набуває нової актуальності, оскільки фінансові послуги, що надаються фінансово-кредитними установами є формою такого перерозподілу;

– збереження майна власників як завдання бухгалтерського обліку дещо втратило свою актуальність, оскільки небанківські фінансово-кредитні установи, як правило, є незначними за розмірами, що мінімізує можливість нецільового використання чи розкрадання майна;

– найбільшою втратою актуальності характеризується квантифікація фінансових результатів, що пояснюється розвитком обчислювальної та комп'ютерної техніки, і поступовим перетворенням цього завдання у технічний процес.

Що ж до функцій бухгалтерського обліку небанківських фінансово-кредитних установ, то «класичний» їх склад доповнено соціальною функцією, яка найяскравіше проявляється в кредитних спілках (комплементарне поєднання теорій кооперації і фінансового посередництва). Інформаційна та аналітична функції небанківських фінансово-кредитних установ, залишаючи свою сутність, набувають значної актуальності в умовах обов'язкового застосування зазначеними установами міжнародних стандартів фінансової звітності та розвитку ринку фінансових послуг при послабленні контрольної функції.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Ефективне управління небанківськими фінансово-кредитними установами досягається шляхом реалізації основних своїх функцій (планування, організація, мотивація та контроль), взаємозв'язок між якими забезпечується системою бухгалтерського обліку. Виконуючи сервісну функцію, бухгалтерський облік зазнає постійних змін як на теоретичному, так і емпіричному рівнях пізнання.

Визначено, що мета, завдання та функції як основні компоненти теорії бухгалтерського обліку, перебувають в постійній діалектичній єдності та динаміці взаємозв'язків і ролей. В той же час мета бухгалтерського обліку не передбачає деформації, але у випадку докорінної

зміни факторів впливу може зруйнуватися, внаслідок чого утворюється нова мета.

Модифікація завдань та функцій бухгалтерського обліку небанківських фінансово-кредитних установ проявляється у послабленні одних та посиленні ролі інших, розширенні або звуженні їх змістовної наповненості.

Динаміка господарських відносин останніх трьох десятиріч визначила виділення соціального напрямку діяльності. Посилення його значення та наповнення новими напрямками вимагає нових методів управління і зміщення фокусу уваги з виключно фінансового забезпечення на реалізацію соціальних завдань бізнесу. Причому сфера фінансового сектору не стала виключенням з цього правила. Відповідно, виділення соціальної функції бухгалтерського обліку обумовлює розширення його інструментарію з метою задоволення потреб управління.

Розуміння трансформаційних змін трикомпонентної основи (мета, завдання, функції) бухгалтерського обліку забезпечує підвищення ефективного використання потенціалу бухгалтерського обліку для забезпечення ефективного управління небанківськими фінансово-кредитними установами і реалізації соціального значення бухгалтерського обліку.

Перспективним напрямком є дослідження модифікації сукупності принципів бухгалтерського обліку, а також методів його теоретичного та емпіричного пізнання, що забезпечують виконання визначених функцій і завдань бухгалтерського обліку небанківських фінансово-кредитних установ.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Огляд ринків / Офіційний сайт Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://nfr.gov.ua/content/oglyad-rinkiv.html>
2. Показники банківської системи / Офіційний сайт Національного банку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=34661442&cat_id=34798593
3. Экономика предприятия : учебное пособие ; под. редакцией д.э.н., проф. Л. Г. Мельника. – Сумы: ИТД «Университетская книга», 2002. – 632 с.
4. Кирейцев Г.Г. Функции учета в механизме управления сельскохозяйственным производством / Г.Г. Кирейцев. – Киев: Изд-во УСХА, 1992. – 240 с.
5. Економічний енциклопедичний словник: У двох томах. Т. 2 / За ред. С.В. Мочерного. – Львів: Видавництво «Світ», 2006. – 568 с.
6. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 р. № 996 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/996-14>
7. SFAC 1 «Objectives of Financial Reporting by Business Enterprises» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.fasb.org/resources/ccurl/816/894/aop_CON1.pdf
8. Концептуальна основа фінансової звітності [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/929_009
9. МСБО 1 «Подання фінансової звітності» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/929_013
10. Соколов Я.В. Основы теории бухгалтерского учета. – М.: Финансы и статистика – 2000. – 496 с.

11. Малюга Н.М. Концепція розвитку бухгалтерського обліку в Україні: теоретико-методологічні основи: дис... д-ра екон. наук: 08.06.04 /Малюга Н.М.; ЖДТУ - Житомир, 2006. - 539 с.
12. Ткаченко Н.М. Бухгалтерський фінансовий облік, оподаткування і звітність: Підручник. – К.: Алерта, 2007. -954 с.
13. Бухгалтерський облік в Україні. Навч. посібник. За ред. Р.Л. Хомяка. – Львів: Національний університет «Львівська політехніка», «Інтелект-Захід», 2004. – 912 с.
14. Бухгалтерський фінансовий облік: Підручник / За редакцією проф. Ф.Ф. Бутинця. – Житомир: ПП «Рута», 2003. – 726 с.
15. Нашкерська Г.В. Фінансовий облік : Навчальний посібник. – К.: Кондор, 2005. – 503 с.
16. Загородній А.Г., Партин Г.О. Бухгалтерський облік: основи теорії та практики: Навч. посіб. – К.: «Знання», 2003. – 327 с.
17. Хендриксен Э.С., Ван Бреда М.Ф. Теория бухгалтерского учета: Пер. с англ. / под ред. проф. Я.В. Соколова. – М.: Финансы и статистика, 2000. – 576 с.
18. Бутинець Ф.Ф., Войланович О.П., Томашевська І.Л. Організація бухгалтерського обліку: Підручник / За редакцією д.е.н., проф. Ф.Ф. Бутинця. – Житомир: ПП «Рута», 2005. – 528 с.
19. Бачинський В.І., Куцик П.О., Медвідь Л.Г., Попітich Т.В. Бухгалтерський облік (загальна теорія): Навч. посіб. – Львів: «Магнолія 2006», 2010. – 319 с.
20. Гольцова С.М., Плікус І.Й. Бухгалтерський облік: Навчальний посібник. – Суми: ВТД «Університетська книга», 2006. – 255 с.
21. Білоусько В.С., Беленкова М.І. та ін. Теорія бухгалтерського обліку: Навч. посібник / За ред. В.С Білоуська. – Харк.нац. аграр. ун-т ім. В.В.Докучаєва. – Х., 2007. – 423 с.
22. Сук Л.К., Сук П.Л. Бухгалтерський облік: Навч. посіб. – К.: Знання, 2005. – 471 с.
23. Лишиленко О.В. Бухгалтерський облік. Навчальний посібник. – Київ: «Центр учбової літератури», 2003. – 624 с.
24. Бухгалтерський облік: Навч.- метод. посібник для самост. вивч. дисц. / Л.Г. Ловінська, Л.В. Жилкіна, О.М. Голенко та ін.. – К.: КНЕУ, 2002. -370 с.
25. Садовська І.Б. Бухгалтерський облік: навч. посіб. / І.Б. Садовська, Т.В. Божидарнік, К. Є. Нагірська. – К.: «Центр учбової літератури», 2013. – 688 с.
26. Лень В.С., Гливенко В.В. Бухгалтерський облік в Україні: основи та практика: Навчальний посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 556 с.
27. Бухгалтерський фінансовий та внутрішньогосподарський облік в галузях системи переробної промисловості АПК (на основі національних стандартів)/За ред.. проф. д.е.н. В.В. Сопка та О.В. Бойка – К.: «Фенікс», 2001. – 468 с.
28. Швець В.Г. Теорія бухгалтерського обліку: Підручник. – К.: Знання, 2006. – 525 с.
29. Бухгалтерський облік у сільському господарстві: Навчальний посібник / За ред. проф. Ф.Ф. Бутинця та к.е.н., доц.. М.М. Коцупатрого. – Житомир: ПП «Рута», 2003. – 512 с.
30. Розвиток функцій бухгалтерського обліку/ В. М. Жук // Економіка АПК. - 2016. - № 6. - С. 71-76. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/E_apk_2016_6_9

REFERENCES

1. Ohliad rynkiv / Ofitsiyni sait Natsionalnoi komisii, shcho zdiisniuie derzhavne rehuliuвання u sferi rynkiv finansovykh posluh. [Market review / Official site of the National commission for state regulation of financial services markets] Retrieved from <https://nfp.gov.ua/content/oglyad-rinkiv.html> [in Ukrainian].
2. Pokaznyky bankivskoi systemy / Ofitsiyni sait Natsionalnoho banku Ukrainy. [Indicators of the banking system / Official website of the National Bank of Ukraine] Retrieved from https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=34661442&cat_id=34798593 [in Ukrainian].
3. Mel'nik, L. G. (Eds.). (2002). Jekonomika predpriyatija [Enterprise economy]. Sumy: ITD «Universitetskaja kniga» [in Russian].
4. Kirejcev, G.G. (1992). Funkcii ucheta v mehanizme upravlenija sel'skhozjajstvennym proizvodstvom [Accounting functions in agricultural production management mechanism]. Kiev: USHA [in Russian]
5. Mochernyi, S.V. (2006). Ekonomichnyi entsyklopedychnyi slovnyk [Economic Encyclopedia Dictionary]. (Vol. 2). Lviv: Svit [in Ukrainian]
6. Zakon Ukrainy «Pro bukhgalterskyi oblik ta finansovu zvitnist v Ukraini» 16.07.1999 r. № 996-XIV [Law of Ukraine «On Accounting and Financial Reporting in Ukraine» from 16.07.1999, № 996-XIV] Retrieved from <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/996-14> [in Ukrainian]
7. SFAC 1 «Objectives of Financial Reporting by Business Enterprises» Retrieved from http://www.fasb.org/resources/ccurl/816/894/aop_CON1.pdf
8. Kontseptualna osnova finansovoi zvitnosti [«Conceptual Framework for Financial Reporting»] Retrieved from http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/929_009 [in Ukrainian]
9. MSBO 1 «Podannia finansovoi zvitnosti» [IAS 1 «Presentation of Financial Statements»] Retrieved from http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/929_013 [in Ukrainian]

10. Sokolov, Ja.V. (2000). Osnovy teorii bukhgalterskogo ucheta. [Fundamentals of Accounting Theory] Moscow: Finansy i statistika [in Russian]
11. Maliiuha, N.M. (2006) Kontsepsiia rozvytku bukhgalterskoho obliku v Ukraini: teoretyko-metodolohichni osnovy [Concept of the accounting development in Ukraine: theoretical and methodological foundations]. Doctor thesis. Zhytomyr: ZhDTU [in Ukrainian]
12. Tkachenko, N.M. (2007). Bukhgtalterskyi finansovyi oblik, opodatkovannia i zvitnist [Financial accounting, taxation and reporting] Kyiv: Alerta [in Ukrainian]
13. Khomiak, R. L. (2004) Bukhgtalterskyi oblik v Ukraini [Accounting in Ukraine]. Lviv: Natsionalnyi universytet «Lvivska politekhnika», «Intelekt-Zakhid» [in Ukrainian]
14. Butynets, F. F. (Eds.). (2003). Bukhgtalterskyi finansovyi oblik. [Financial accounting]. Zhytomyr: PP «Ruta» [in Ukrainian]
15. Nashkerska, H.V. (2005). Finansovyi oblik [Financial accounting]. Kyiv: Kondor [in Ukrainian]
16. Zahorodnii, A.H., Partyn, H.O. (2003). Bukhgtalterskyi oblik: osnovy teorii ta praktyky [Accounting: Fundamentals of Theory and Practice]. Kyiv: «Znannia» [in Ukrainian]
17. Hendriksen, E.S., van Breda, M.F. (2000). Teoriia bukhgalterskogo ucheta [Accounting theory]. (Ja.V. Sokolov, Trans.). Moscow: Finansy i statistika [in Russian]
18. Butynets, F.F., Voilanovych, O.P., Tomashevskaya, I.L. (2005). Orhanizatsiia bukhgalterskoho obliku [Organization of accounting]. Zhytomyr: PP «Ruta» [in Ukrainian]
19. Bachynskyyi, V.I., Kutsyk, P.O., Medvid, L.H., Popitich, T.V. (2010) Bukhgtalterskyi oblik (zahalna teoriia) [Accounting (general theory)]. Lviv: «Mahnoliia 2006» [in Ukrainian]
20. Holtsova, S.M., Plikus, I.I. (2006). Bukhgtalterskyi oblik [Accounting]. Sumy: VTD «Universytetska knyha» [in Ukrainian]
21. Bilousko, V.S., Belenkova, M.I. (2007). Teoriia bukhgalterskoho obliku [Accounting theory]. Kharkiv: Khark. nats. ahrar. un-t im. V.V. Dokuchaieva. [in Ukrainian]
22. Suk, L.K., Suk, P.L. (2003). Bukhgtalterskyi oblik [Accounting]. Kyiv: Znannia [in Ukrainian]
23. Lyshylenko, O.V. (2003). Bukhgtalterskyi oblik [Accounting]. Kyiv: Tsentr uchbovoi literatury [in Ukrainian]
24. Lovinska, L.H., Zhylkina, L.V., Holenko, O.M. et al (2002). Bukhgtalterskyi oblik [Accounting]. Kyiv: KNEU [in Ukrainian]
25. Sadovska, I.B., Bozhydarnik, T.V., Nahirska, K. Ie. (2006). Bukhgtalterskyi oblik [Accounting]. Kyiv: Tsentr uchbovoi literatury [in Ukrainian]
26. Len, V.S., Hlyvenko, V.V. (2006). Bukhgtalterskyi oblik v Ukraini: osnovy ta praktyka [Accounting in Ukraine: Fundamentals and Practice]. Kyiv: Tsentr navchalnoi literatury [in Ukrainian]
27. Sopko, V.V., Boiko, O.V. (2001). Bukhgtalterskyi finansovyi ta vnutrishnohospodarskyi oblik v haluziakh systemy pererobnoi promyslovosti APK (na osnovi natsionalnykh standartiv) [Financial and management accounting in the branches of the processing industry of the agroindustrial complex (based on national standards)]. Kyiv: «Feniks» [in Ukrainian]
28. Shvets, V.H. (2006). Teoriia bukhgalterskoho obliku [Accounting theory]. Kyiv: Znannia [in Ukrainian]
29. Butynets, F.F., Kotsupatryi, M.M. (2003). Bukhgtalterskyi oblik u silskomu hospodarstvi [Accounting in agriculture]. Zhytomyr: PP «Ruta» [in Ukrainian]
30. Zhuk, V. M. (2016). Rozvytok funktsii bukhgalterskoho obliku [The evolution of accounting functions]. Ekonomika APK. - The Economy of Agro-Industrial Complex, № 6, 71-76. [in Ukrainian]

Одержано 15.09.2017 р.